

Monumentnummer*: 525880

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 22 april 2002
Kadaster deel/nr 82832/180

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Vught Vught Noord-Brabant

Locatiennaam Locatieomschrijving
Vught

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Vught E 4182

*Omschrijving***

Inleiding

Het GRAFMONUMENT bestaande uit een viertal graven - waaronder dat van Jozeph Hartogensis - is gelegen op de noordwestelijke hoek van de begraafplaats, waar zich de oudste grafmonumenten bevinden. De familie Hartogensis nam een vooraanstaande plaats in binnen de Joodse gemeenschap in 's-Hertogenbosch: Herodes Hartogensis was Parnas (kerkvoogd) van een huissynagoge aan de Mortelgang in 's-Hertogenbosch. Het grafmonument, dat dateert uit omstreeks het midden van de 19de eeuw, bestaat uit een viertal achter elkaar geplaatste graftombes met zerken, die een Neo-Gotische detaillering vertonen, omgeven door een ijzeren sierhek. De zerken tonen Hebreeuwse grafschriften, met uitzondering van de grafzerk van Jozeph. Hartogensis, waarop langs de onderzijde ook een Nederlands grafschrift is aangebracht. De grafschriften zijn sterk afgesleten.

Omschrijving

Het grafmonument bestaat uit een viertal achter elkaar geplaatste graftombes met zandstenen zerken. De grafmonumenten bestaan uit een hardstenen, rechthoekige onderplaat met een schuin geplaatste hardstenen dekplaat. Hierachter een zandstenen zerk. De afzonderlijke graven worden omgeven door een smeedijzeren sierhek. De grafmonumenten met de daarbij behorende sierhekken hebben afwijkende afmetingen. Wel tonen de grafzerken een samenhangende vormgeving. De zerken bevatten in het midden het

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

grafschrift binnen een sieromlijsting. Aan de bovenzijde is de middenpartij van de zerk versierd met een ezelsrugboog, ingevuld met een meerlobbige boog met bladwerkornament. Dit middengedeelte wordt geflankeerd door maaswerklisenen met drielobbige spitsbogen. Aan de bovenzijde wordt de grafzerk afgesloten door een kroonlijst. De ruimte tussen de ezelsrugboog en de kroonlijst is opgevuld met gesloten maaswerk. Rondom de graven sierhekken met ranke stijlen, die aan de boven- en onderzijde worden verbonden door een rand met vierpassen.

De grafzerk aan de voorzijde van het grafmonument is zwaar beschadigd: de bovenhelft van de zerk, die schuin is afgebroken ontbreekt en slechts een gedeelte van het Hebreeuwse grafschrift en de sieromlijsting is nog zichtbaar. De derde grafzerk markeert het graf van Jozeph Hartogensis (overleden in 1864), de ontwerper van het poortgebouw van de Joodse begraafplaats. Dit grafmonument heeft als enige -naast het Hebreeuwse schrift- ook een Nederlands grafschrift: "Hier ligt begraven Jozeph Hartogensis, in leven kunstschilder, zoon van Bernardus Hartogensis (...onleesbaar)". Het sierhek rondom het grafmonument aan de achterzijde van het grafmonument is soberder uitgevoerd dan de sierhekken van de overige graven.

Waardering

Het grafmonument is van algemeen belang. Het bezit cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van geestelijke en sociaal-economische ontwikkelingen: het illustreert de groei van de Joodse gemeenschap in 's-Hertogenbosch en Vught in de negentiende eeuw en de Joodse begrafenisgebruiken in deze periode. Het grafmonument is van kunsthistorisch belang vanwege de Neo-Gotische stijl, de hoogwaardige esthetische kwaliteiten en de bijzondere detaillering. Het grafmonument heeft ensemblewaarde als essentieel onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch van nationaal belang is. Tot slot is het grafmonument van belang vanwege typologische zeldzaamheid.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument